

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: **P.**, právne zastúpeného: advokátskou kanceláriou F., proti povinnej: **Z.**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 16Er/59/2008, **o vymoženie pohľadávky 720,97 eur (21 720 Sk) s príslušenstvom**, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 18. júla 2012 č. k. 3CoE/171/2012-37, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 18. júla 2012 č. k. 3CoE/171/2012-37 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Oprávnený podal súdnemu exekútorovi dňa 31. 12. 2007 návrh na vykonanie exekúcie proti povinnej na vymoženie pohľadávky 720,97 eur (21 720 Sk) s príslušenstvom, a to na základe exekučného titulu – rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom S. zo dňa 25. 09. 2007 sp. zn. SR 6808/07. Súdny exekútor požiadal Okresný súd Prievidza o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Vykonaním exekúcie poveril súdneho exekútora Okresný súd Prievidza poverením č. 5307 *048599 zo dňa 22. 01. 2008.

Okresný súd Prievidza uznesením z 30. 03. 2012 č. k. 16Er/59/2008-19 exekúciu vyhlásil za neprípustnú a následne zastavil. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 57 ods. 2, § 58 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, § 52 ods. 1, 2, 3, § 53 ods. 1, 4, § 54 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 45 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov, § 497 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, príslušné ustanovenie zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (zákon o spotrebiteľských úveroch) ako aj na príslušné ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodcovský rozsudok je nespôsobilý exekučný titul, z ktorého dôvodu exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil s tým, že o trovách exekúcie, ktoré vznikli súdnemu exekútorovi rozhodne súd po právoplatnosti tohto uznesenia.

Na odvolanie oprávneného Krajský súd v Trenčíne, ako súd odvolací, napadnutým uznesením z 18. júla 2012 č. k. 3CoE/171/2012-37 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil. V odôvodnení uviedol, že exekučný súd je v každej fáze exekučného konania ex offo povinný skúmať, či tu nie je daný niektorý z dôvodov, pre ktorý by musel exekúciu zastaviť. Takúto možnosť mu poskytuje § 45 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Pred zastavením exekúcie alebo exekučného konania sa potom súd zaoberá zisťovaním najmä, či rozhodcovský rozsudok nezaväzuje účastníka rozhodcovského konania na takéto plnenie. Odvolací súd pre úplnosť dodal, že slovenský právny poriadok v znení účinnom ku dňu uzavretiu úverovej zmluvy exemplifikatívne vymedzuje neprijateľné podmienky v § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pričom súd môže postupovať aj podľa generálnej klauzuly v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, to znamená nad rámec zoznamu podmienok uvedených v prílohe smernice alebo okruhu v Občianskom zákonníku. Pokiaľ vo veci vydal rozhodcovský rozsudok rozhodca, ktorý konal na základe rozhodcovskej doložky, ktorá sa považuje za neplatnú, súd prvého stupňa v konečnom dôsledku podľa odvolacieho súdu správne vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Exekúcia vedená

na základe neprijateľnej rozhodcovskej doložky je totiž neprípustná a exekučný súd na to prihliada už v štádiu rozhodovania o žiadosti o udelenie poverenia a následne v rámci rozhodovania o zastavení exekúcie s poukazom na § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal oprávnený dovolanie (ďalej len „dovolanie“), ktoré odôvodnil tým, že:

- súd rozhodol nad rámec zverenej právomoci (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. a/ O. s. p.),
- v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. d/ O. s. p.),
- sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. e/ O. s. p.),
- súd svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s ust. § 237 písm. f/ O. s. p.),
- konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, najmä súd nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonal náležité dokazovanie (ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.),
- rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Skutočnosť, že dovolanie podal oprávnený bez bližšej špecifikácie dovolacích dôvodov, oprávnený zdôvodnil krátkosťou času a hrozbou uplynutia lehoty na podanie dovolania, ktorej zmeškanie nemožno odpustiť. Poukázal na to, že jednotlivé dôvody podrobne rozvinul už v odvolaní, a preto nepovažuje za potrebné ich duplikovať. Preto oprávnený poukázal na argumentáciu použiteľnú vo vzťahu k dovolacím dôvodom, ktorú uviedol v odvolaní. Napriek uvedenému oprávnený mimo dovolacej lehoty (16. 10. 2012) následne doplnil dovolanie podaním, v ktorom odvolaciemu súdu vytýkal predovšetkým to, že v rámci právneho posúdenia veci sa odvolával na nekonkrétne ustanovenia smernice a vnútroštátnych právnych noriem, v dôsledku čoho takéto právne posúdenie trpí vadami nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti a porušuje právo účastníka konania na súdnu ochranu podľa článku 46 odseku 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“).

Ďalej dovolateľ polemizoval so závermi odvolacieho súdu, že „dohodnutá rozhodcovská doložka spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, že žaloby, ktorých cieľom je uspokojenie nárokov z úverových zmlúv podáva v zásade len veriteľ z úverového vzťahu na ním zvolený rozhodcovský súd, že rozhodcovská doložka nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná, čo vyplýva z formulárovej zmluvy, ktorej je súčasťou, teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, a preto povinná ako dlžníčka nemohla jej obsah ovplyvniť, keďže mohla len záväzok z úverovej zmluvy ako celok prijať alebo odmietnuť a že spotrebiteľ si len s ťažkosťou mohol byť vedomý následkov, ktoré uzavretie rozhodcovskej doložky v takomto znení spôsobí, a preto od neho nemožno vzhľadom na jeho úroveň informovanosti a jeho vyjednávaciu silu spravodlivo požadovať, aby porozumel jej významu“.

Vyššie uvedené závery odvolacieho súdu oprávnený označil za nedostatočne zdôvodnené a ničím nepreukázané domnienky súdu. Poukazoval na to, že obchodné vzťahy medzi podnikateľmi a spotrebiteľmi v rôznych sektoroch služieb poskytovaných obyvateľstvu (bankovníctvo, poisťovníctvo, telekomunikácie, energetika) sú založené na formulárových zmluvách, ktorých obsah spotrebiteľa zásadne nie sú schopní zmeniť. Argument, že akákoľvek individuálne nedojednaná zmluvná podmienka je neplatná, je podľa dovolateľa absurdný a nemá oporu ani v ust. § 53 Občianskeho zákonníka a ani v smernici. Druhá veta ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka sama osebe nezakladá neprijateľnú zmluvnú podmienku, len konštatuje, že podmienky individuálne dojednané sú prijateľné. Rozhodujúca je prvá veta ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, na základe ktorej musí súd jednoznačne preukázať, čo konkrétne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Jediné tvrdenie, na základe ktorého odvolací súd posúdil uvedenú zmluvnú podmienku ako neprijateľnú, je to, že „spotrebiteľ si len s ťažkosťou mohol byť vedomý následkov, ktoré uzavretie rozhodcovskej doložky v takomto znení spôsobí, a preto od neho nemožno vzhľadom na jeho úroveň informovanosti a jeho vyjednávaciu silu spravodlivo požadovať, aby porozumel jej významu“. Podľa dovolateľa to však vedie k záveru, že rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách sú vylúčené a akékoľvek spory vyplývajúce zo spotrebiteľských zmlúv musia vždy rozhodovať len všeobecné súdy.

Súdom zúčastneným na rozhodovaní dovolateľ ďalej vytýkal to, že sa nevysporiadali s judikatúrou Súdneho dvora ES a nezdôvodnili, prečo priamo aplikovali ustanovenia Smernice Rady č. 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, napriek transpozícii smernice do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky. Poukázal tiež na nesprávny slovenský preklad ustanovenia písm. q/ ods. 1 prílohy smernice v porovnaní s inými jazykovými verziami (anglickou, českou, poľskou, nemeckou a francúzskou) a výkladové pravidlá vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora ES. Podľa týchto výkladových pravidiel je potrebné text únievého predpisu skúmať vo všetkých jeho úradných jazykových verziách s tým, že pokiaľ je výklad určitého ustanovenia v jednotlivých jazykových verziách odlišný, musí byť toto ustanovenie vykladané podľa všeobecného významu a cieľa právnej úpravy, ktorého je súčasťou. Podľa dovolateľa z porovnania všetkých jazykových verzií ustanovenia písm. q/ ods. 1 prílohy smernice vyplýva, že len taká rozhodcovská doložka je neprijateľná, ktorá kumulatívne alebo jednotlivo a/ neposkytuje spotrebiteľovi právo alebo mu bráni v uplatňovaní práva podať žalobu na všeobecný súd, b/ neposkytuje spotrebiteľovi právo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, c/ vyžaduje od spotrebiteľa, aby riešil spory arbitrážou, ktorá nie je upravená právnymi predpismi, d/ nevhodne obmedzuje prístup k dôkazom alebo ukladá spotrebiteľovi povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah malo spočívať na inej zmluvnej strane. Na rozdiel od doslovného slovenského znenia, podľa ktorého sa javí ako keby sa atribút „neupravenosti právnymi predpismi“ vzťahoval k sporom, tak z ostatných jazykových verzií je zrejmé, že spotrebiteľská zmluva nesmie od spotrebiteľa vyžadovať, aby spory riešil výlučne akýmsi osobitným typom arbitráže, ktorá nie je upravená právnymi predpismi a kde rozhodcovia pravdepodobne nie sú povinní aplikovať príslušné hmotné právo. To však nie je prípad rozhodcovského konania podľa ZRK. Takéto rozhodcovské konanie je upravené právnymi predpismi a v zmysle ust. § 31 ods. ZRK sa v ňom rozhoduje podľa právneho poriadku Slovenskej republiky.

V doplnení dovolania oprávnený tiež navrhol prerušiť dovolacie konanie podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s ust. § 243c O. s. p. a na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložiť Súdnemu dvoru ES nasledovné prejudiciálne otázky, ktoré bližšie v doplnení dovolania špecifikoval.

Povinná sa k dovolaniu oprávneného nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O. s. p. skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu.

V zmysle § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

V zmysle § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadol oprávnený dovolaním nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O. s. p. Dovolanie oprávneného preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. procesne prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávneného by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Oprávnený procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/ a g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a so zreteľom na povinnosť dovolacieho súdu vyplývajúcu z § 242 ods. 1 O. s. p. sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia oprávneného, že mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, čo zakladá dovolací dôvod podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Vadou konania, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je taký závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Napríklad môže ísť o právo podať, predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. ide tak aj vtedy, ak súd o procesnom návrhu účastníka nerozhodol.

Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že oprávnený vo svojom odvolaní (č. 1. 21 spisu) podanom proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa tiež navrhol, aby v prípade, ak sa všeobecný súd nestotožní s ústavne súladnou interpretáciou ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku postupom podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. konanie prerušil a podal Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh o súlade ust. § 44 ods. 2 veta prvá a druhá Exekučného poriadku s čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky pre rozpor s princípom právnej istoty a princípom ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok.

Z obsahu spisu dovolací súd tiež zistil, že odvolací súd o tomto procesnom návrhu oprávneného na prerušenie konania nerozhodol a v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol žiadne dôvody, pre ktoré sa s návrhom na prerušenie konania nezaoberal. Uvedeným postupom tak odvolací súd odňal oprávnenému možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p.

Zistená vada konania súčasne zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Táto procesná vada je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie postihnuté takouto procesnou vadou nie je možné považovať za správne.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu zrušil podľa § 243b ods. 2 O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní súd rozhodne aj o podanom procesnom návrhu oprávneného na prerušenie konania v zmysle § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p na č. 1. 40 spisu.

Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalšími námietkami oprávneného uvedenými v dovolaní.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 20. marca 2014

JUDr. Beáta Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Ingrid Habánová